

KLIIMAMINISTEERIUM

Kärt Nemvalts
Justiits- ja Digiministeerium

Teie 05.12.2025 nr 7-2/9004

Meie 30.12.2025 nr 6-5/25/5263-4

Vastus Euroopa Nõukogu eksperdirühma
küsimustikule dokumentide haldamise ja säilitamise
kohta

Austatud Kärt Nemvalts

Esitame alljärgnevalt vastused Euroopa Nõukogu ametlikele dokumentidele juurdepääsu eksperdirühma küsimustikule dokumentide haldamise ja säilitamise kohta.

1. Kuidas on avaliku võimu asutustes reguleeritud dokumentide haldamine, säilitamine ja arhiveerimine?

Haldamine:

- Kliimaministeerium (edaspidi KLIM) kasutab dokumendihaldussüsteemi KIRKE.

Säilitamine:

- Dokumentide säilitustähtaeg määratakse säilituskavaga (dokumentide liigitusskeem), mis on kinnitatud asutuse juhi poolt ja kooskõlastatud Rahvusarhiiviga.

Arhiveerimine:

- Kui dokumentide aktiivne kasutus lõpeb, viiakse need arhiivi (analoogkandjal dokumendid asutuse arhiivihoidlasse ja digidokumendid DHS-i arhiivimoodulisse).
- Arhiveerimine toimub vastavalt Rahvusarhiivi juhenditele:
  - dokumentid korrastatakse ja kirjeldatakse;
  - digitaalsete dokumentide puhul teostatakse failiformaatide ja metaandmete kontroll (nt PDF/A);
  - alatise säilitustähtajaga dokumendid antakse üle Rahvusarhiivile ja pikaajalisi säilitatakse asutuse arhiivihoidlas või DHS-is.

Dokumentide haldamine, säilitamine ja arhiveerimine on reguleeritud järgmiste õigusaktidega:

- Teenuste korraldamise ja teabehalduse alused teabehaldusele;
- Avaliku teabe seadus (AvTS) sätestab dokumentide registreerimise, teabele juurdepääsu ja dokumendiregistrite avalikkuse põhimõtted;
- Arhiiviseadus reguleerib arhivaalide säilitamist, üleandmist Rahvusarhiivile ja arhiveerimise põhimõtteid;
- Isikuandmete kaitse seadus ja isikuandmete kaitse üldmäärus määravad, kuidas tuleb käsitleda dokumente, mis sisaldavad isikuandmeid;
- Rahvusarhiivi juhised ja nõuded, täpsustavad praktilisi ja tehnilisi nõudeid, sh digitaalarhiveerimise osas.

Täpsemalt reguleerivad asutuses dokumendi- ja arhiivihalduse protsesse ja dokumenteeritavat teavet:

- KLIM asjaajamiskord (leitav - [Avalik dokumendiregister](#)).
- KLIM liigitusskeem (leitav - [Avalik dokumendiregister](#));

2. Kas kõik avaliku võimu asutuse valduses olevad dokumendid registreeritakse?

Üldpõhimõttena registreeritakse kõik dokumendid, mis:

- on seotud asutuse ülesannete täitmisega;
- omavad õiguslikku, halduslikku või teabekandvat tähendust.

3. Kas dokumentide sisu põhjal kohaldatakse registreerimiskohustusele erandeid?

Jah on erandeid. Ei registreerita tavaliselt:

- puhtalt isiklikku või mitteametlikku kirjavahetust;
- dubleeritud dokumente (kui originaal on juba registreeritud);
- kutseid (v.a kohtukutsed), õnnitlus- ja tänukirju, kaastundeavaldusi, reklaammaterjale;
- perioodikat, informatiivse sisuga trükiseid;
- anonüümkirju.

4. Kas on olemas juhised avalikule teenistujale otse saadetud kirjavahetuse registreerimise kohta?

Jah on (lisamaterjalina kaasas).

5. Kas ametlike dokumentide registrid on avalikud?

DHS KIRKE on avalik register. Avalikkusele on kättesaadavad:

- metaandmed: dokumendi pealkiri, kuupäev, saatja/saaja, dokumendiliik, tähtaeg, koostaja ning saatmisviis;
- dokumendi sisu: ainult juhul, kui dokument ei ole juurdepääsupiiranguga. Piiranguga dokumentide sisu ei avaldata.

6. Kas elektroonilisi sõnumeid käsitletakse samamoodi nagu paberdokumente?

Jah, elektroonilisi dokumente (e-kirju) käsitletakse samadel põhimõtetel nagu paberdokumente, kui neil on halduslik või õiguslik tähendus. Need registreeritakse, säilitatakse ja arhiveeritakse vastavalt kehtivatele nõuetele.

SMS-sõnumeid dokumendihaldussüsteemis ei registreerita.

7. Kas kasutatakse ühist süsteemi või iga asutus kasutab oma süsteemi?

Eestis ei ole veel kohustuslikku ühist dokumendihaldus süsteemi (DHS edaspidi). Kliimaministeerium koos viie allasutusega kasutab ühist DHS KIRKET (Keskkonnaamet, Keskkonnaagentuur, Riigilaevastik, Loodusmuuseum, Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskus). Sama DHS KIRKET kasutab ka Maa- ja Ruumiamet.

8. Milliseid kriteeriume kohaldatakse ametlike dokumentide säilitamisel?

Dokumentide säilitamisel lähtutakse:

- autentsuse ja tervikluse tagamisest;
  - loetavuse ja taasesitatavast nõudest kogu säilitustähtaja jooksul;
  - turvalisusest ja juurdepääsukontrollist.
- Dokumendid säilitatakse:
- kas digitaalselt dokumendihaldussüsteemis;
  - või paberkandjal (vajadusel paralleelselt).

Õiguslik alus ja säilitustähtaeg – dokumente hoitakse nii kaua, kui seadus või määrus ette näeb.

Dokumendi väärtus – säilitamine sõltub, kas dokument on õiguslikult, administratiivselt või ajalooliselt oluline.

Autentsus ja terviklikkus – dokument peab säilima muutumatuna koos metaandmetega.

Juurdepääs ja konfidentsiaalsus – säilitamisel arvestatakse, kellel on õigus dokumenti näha ja millised piirangud kehtivad.

Tehniline säilitusvõime – failiformaat peab olema pikaajaliselt loetav ja vajadusel migreeritav uutele süsteemidele.

9. Milliseid kriteeriume kohaldatakse säilitustähtaegade määramisel?

Säilitustähtajad määratakse:

- õigusaktidest tulenevate kohustuste alusel;
  - asutuse faktide ja tegevuste tõendamise vajadusest (dokumentide liigitusskeem) lähtuvalt;
  - Rahvusarhiivi hindamisest tulenevalt omistatakse osadele dokumentidele arhiiviväärtus (väärtuslik teave riigi, ühiskonna, õiguste, ajaloo ja mälu seisukohalt) ning neid säilitatakse Rahvusarhiivis püsivalt.
  - Isikuandmeid sisaldavaid dokumente säilitatakse lähtuvalt isikuandmete kaitse üldmäärusest lähtuvalt nende töötlemise eesmärgist ning vaid nii kaua kui seda arvestades vajalik. Säilitustähtaeg peab olema õigusaktiga piiratud.
- Säilitustähtajad võivad olla:
- lühiajalised (1–5 aastat);
  - pikaajalised (10–50 aastat);
  - või alatised.

10. Milliseid kriteeriume kohaldatakse dokumentide üleandmisel arhiivi?

Avalikku arhiivi antakse:

- arhiiviväärtusega asutuse tegevuse käigus saadud või loodud dokumendid;
  - seoses riigikorra muutumisega asutuse valdusse sattunud dokumendid, millel on ajalooline, kultuuriline või õiguslik tähendus.
- Üleandmine toimub:
- soovitatavalt 10 aasta jooksul pärast säilitustähtaja lõppu asutuses;
  - koostöös Rahvusarhiiviga ja vastavalt kehtestatud tehnilistele nõuetele.

Avalikku arhiivi dokumentide üleandmine dokumenteeritakse Rahvusarhiivi loodud asutustega suhtlemise keskkonnas ASTRA (leitav [ASTRA](#)).

11. Milliseid kriteeriume kohaldatakse dokumentide hävitamisel?

Dokumente võib hävitada, kui:

- see on väljunud aktiivsest kasutusest;
- säilitustähtaeg on möödunud;
- dokument ei oma arhiiviväärtust.

Hävitamine peab tagama:

- andmete pöördumatu hävimise;
- isikuandmete kaitse.

Dokumentide hävitamine dokumenteeritakse.

12. Kohtupraktika ja halduspraktika

Eesti praktikas on korduvalt rõhutatud, et:

- dokumenteerimata otsustusprotsess rikub hea halduse põhimõtet;
- ametialane e-kirjavahetus on avalik teave;
- dokumentide tahtlik mitteregistreerimine võib olla õigusvastane.

Selle kohta on seisukohti väljendanud:

- halduskohus;
- õiguskantsler;
- Andmekaitse Inspeksioon.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tanel Ross

finantsosakonna juhataja strateegia ja innovatsiooni asekancleri ülesannetes

Lisad: 1. Nimekiri andmekogudest

2. E-kirja juhend

Kristiina Laius, 626 2835

kristiina.laius@kliimaministeerium.ee